

Valentí Puig
Oratges de la memòria

Proa

VALENTÍ PUIG

Oratges de la memòria

EDICIONS PROA

BARCELONA

2017

Disseny de la coberta: TYPERWARE®
Imatge de la coberta: Planeta Art & Disseny

Primera edició: novembre del 2017
© 2017 Valentí Puig

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions SLU
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Composició i compaginació: Víctor Igual, S. L.
Impressió: Bookprint
ISBN: 978-84-7588-686-2
Dipòsit Legal: B-18.125-2017

Sumari

<i>Vent de l'est</i>	9
<i>Caixera de súper</i>	11
<i>Rosa dels vents</i>	13
<i>Oratges de la memòria</i>	15
<i>El segle serà vostre</i>	17
<i>Arraconades les banderes</i>	19
<i>No confonguem</i>	21
<i>Cases ben viscudes</i>	23
<i>De genolls</i>	25
<i>Consciències</i>	27
<i>Pili, Biel, jo mateix</i>	29
<i>Difícil</i>	31
<i>Pont aeri</i>	33
<i>Poeta o profeta</i>	35
<i>Faci's la Vostra voluntat</i>	37
<i>Amants</i>	39
<i>Veí</i>	41
<i>Tots mediocres</i>	43
<i>Dones que resen</i>	45
<i>Grans homes</i>	47
<i>Que vingui el metge</i>	49
<i>A la Glòria</i>	51

<i>Natura</i>	53
<i>Temps</i>	55
<i>Glòria boscana</i>	57
<i>Tribu</i>	59
<i>Grande Armée</i>	61
<i>Segons Milton</i>	63
<i>Retrat de dona al riu</i>	65
<i>El gran què</i>	67
<i>Forma musical</i>	69
<i>Ribots i frontisses</i>	71
<i>Teologia o percussor</i>	73
<i>Amazona comarcal</i>	75
<i>Primera pluja</i>	77
<i>Punt zero</i>	79
<i>Vudú</i>	81
<i>Dones que canten</i>	83
<i>Prínceps de l'algoritme</i>	85
<i>Oda de tardor</i>	87
<i>Poder magnètic</i>	89
<i>Raó d'Estat</i>	91
<i>Cementiris</i>	93
<i>Taxis de nit</i>	95
<i>Campus Stellae</i>	97

Vent de l'est

El vent de l'est sol trastocar la ciutat.
Les noces se suspenen, els baròmetres
decauen. Un vell conegut s'ha penjat
de la cadena del vàter. El vent sacsa
acàcies i desmais, desvetlla la dona
que ha somniat fragments d'un món
que ja somniaren Buda i Wagner.
És per la sort de tenir costums brutals
que els grans monarques d'Àsia
no es despentin. Fa un temps
ben oportú per escriure cartes llargues,
meravellar-se mirant com passen goletes
de veles inflades o arrecerar-se com sigui
ran dels pinacles de la nova Jerusalem,
orlada per un ímpetu d'idees magnànimes,
polisil·làbiques. Palpar el cul de Venus,
la de Willendorf. Bufa, vent de l'est
que espolses uns esbarzers que parlen
i transparentes les altes nits i allises més
els icebergs, els cenotafis, fent córrer bolics
de càrritx per la planúria. Bufa, gran vent.

Caixera de súper

Un bon dia, mirant la regata de la caixaera del súper, ve que el desig, com si fos una espiral més de la vida, vol fer-se absolut, i a la vegada sap que és orfe de carn, i sol ser quan els fiascos aombren déus de la Revolució i religions d'Estat, formes clàssiques del ressentiment. La caixaera, tèbia i ameríndia, prové de civilitzacions que desaparegueren per sanguinàries o pel xoc lívid d'un gran aeròlit. I bé, si decideixes tornar enrere a la secció de congelats, la caixaera sí que s'immuta: ancestral, sap que escollir massa ens pot fer mal. I és cert: tants congelats, tantes marques de iogurt, xampús, aigües amb o sense gas. Tornem-hi, tornem a bescanviar ovelles per patates, llagostes per tords.

Rosa dels vents

Com un prosista que tot just ha entès que sense verbs els cavalls no corren, ni les taronges maduren, la lluna no guaita ni el desig té conhort, ni el temps és temps, Paco Sitges tenia el do de pescar i filosofar, a la vegada, amb la mar que gronxava el llaüt ja prop de migdia. «Fixa't que avui tramunta», però la mar ni s'arrijava, per més que vés a saber si la lluna, el sol, les mallerengues de l'hort, rius antics evaporats, geologies cegues, les cendres i la nit fossin el curtcircuit que fa bufar la tramuntana. Com a màxim, tindriem una mica d'embat, que sol confortar els personatges secundaris arran de piscines amb forma d'ameba i aigua massa clorada. «Sí, tramunta», deia Paco Sitges, sense que la rosa dels vents li fes cas. En diríem instint de pescador malbaratat per la raó, l'error de postergar coses tangibles per afavorir hipòtesis. Com podia ser que bufés la tramuntana quan un juliol fins i tot dolcenc, d'aigües translúcides, s'assaona de calmes, i el ramatge eixut aguaita de lluny la saba de la tardor. De cop i volta, com en un episodi molt menor i rònec de les Sagrades Escriptures, s'aixecà la tramuntana, contra tota llei. Emproàrem el llaüt cap al port

i parlàvem de tot i de res, de pesca i de caça, de dones i fills, del que fos, però no que els vents havien capgirat perquè Paco Sitges ho preveia. I ni ho sabia tothom ni era profecia. Diuen que és pel canvi climàtic.

Oratges de la memòria

Allunyeu-vos, fantasmes del fracàs! No ens heu de frustrar la vida, ni la mort.

Baixàveu pel congost de la desgràcia, n'éreu com el bram d'aigua maleïda

que enfanga passat, present i futur, fent-se grum espès de culpa, pou fosc,

culpa de dècades que de sobte ens sotmet, com una paràlisi, i no tenim ni veu

per invocar els senyors benèvolos de la nit. És culpa que ho ennegreix tot,

llesques senceres del passat, amples valls d'un viure que fins i tot era feliç

i ja no aconseguim reconèixer. Tenebra plebea de la culpa, de tanta culpa,

aquella que ens mereixem i la que prové de tan enfora que no li veiem el rostre,

ni la matrícula, ni la tecla de *reset*. Si ens la mereixem, pots agombolar-la,

però si no és teva, si no la mereixies, qui te'n pot desempallegar, qui?

Compten més les batalles del fracàs o les guerres de la culpa? Sospesem-ho.

La culpa subjuga blocs immensos del passat, els enfosqueix
com una sutja
i ens envaeix els somnis, un iceberg fosc i maligne.
Desapareixen
la infància, el temps dels privilegis, i la pubertat inaugura la
culpa,
perquè hem perdut la innocència girant a una cantonada,
posant-nos
pantalons llargs. Una pàgina mòrbida i sinistra. Girar full.

El segle serà vostre

Que no ens tinguin per contemporanis ja és una garantia. Noves generacions, argonautes algorítmics, renteu tasses a un Starbucks. Amb el diploma d'enginyer a casa, si no us queixeu, sereu superiors. No penseu que feu nosa, no, perquè sou els nous, els grans extemporanis. Que res sigui fàcil és com posar-se cota de malla, tenir espasa, voler vèncer, triomfar i no repenjar-se en ningú. Aprendre i, entre generacions toves, ordenar i ser justos. Te verd, cafè descafeïnat, un polsim de canyella? Sapigueu-ne preus. El segle serà vostre. És com entrar a l'abadia arran del riu, posseir-ne el sentit i dir: «El món no ens ha pogut tombar». O: «Vaig servir cafès i ara sóc un príncep». O: «Vet-nos aquí, Gran Pare, no érem supersticiosos». També: «Hem pensat catedrals per reconstruir-les al desert». Llargs tedèums.

Arraconades les banderes

Qui anés de Pèricles a les croades, de les Termòpiles a Lepant,
¿com després podria deixar de sentir-se en un món sense

herois

i bravejar a les tavernes, trencades les llances, arraconades les
banderes,

tan remot el cascavelleig del trineu quan l'emperador passa,
finalment batut per l'enemic, les espases oscades i l'orgull fet
bocins?

Ho recorden ulls clucs, amb un mostatxo de cervesa escumosa
a la barba d'antic guerrer, tan semblant a la dels soldats

d'Assurbanipal

que havien de reconquerir Babilònia.

No confonguem

No confonguem Tots Sants i el Dia dels Morts si és que un ordre suprem fixa el sant calendari, adjudica ànimes i permet la mort de Príam.

«No, no confonguem. El calendari s'imposa al caos o, més ben dit, al desconhort. Necessitem més caràcter. El temps és propens a extraviar-nos si no pensem i obeïm. De quin llinatge som? Cóm és que Príam acaba esquarterat a la riba, cos aquí, cap allà, anònim?».

Digressió, aqüeducte del temps. Tots Sants, Dia dels Morts. No confonguem. «L'u, Tots Sants; honorem els morts, els epitafis. El dos és el Dia dels Morts: els morts revénen».

L'u, entre tombes, l'alzina gran, molsa mústia, pregàries que els morts agraeixen. Un de tants exemples: com? És com comencen tots els novembres, el dos després de l'u.

«Però no badem. És preexcels i en som deutors. Dia u els vius visiten els morts i, dia dos, els morts visiten els vius. Porta giratòria que, entre el paradís i l'infern, es retura al purgatori. A les dotze del Dia dels Morts, les ànimes dels difunts debutants al purgatori surten com qui volta ombrívol per la ciutat, dalt un bus turístic».

D'acord, són ànimes invisibles que enyoren els esclats de fe que no tingueren, la bondat que escatimaren, l'amor,

i passen tres quarts d'hora amb la família. L'observen. Ànimes fa temps migpartides, deleroses de saber si la família els honora, afligida per l'absència, i du dol o si ja ha oblidat qui va morir, branca d'una genealogia menestral o diplomàtica. Després, fan balanç, en tornar a les sales d'espera purgatorials i, si la família encara els recorda, saben que en sortiran prest, pel *fast track* etern. I si no, vagaran més anys entre altres ànimes, fins al bon dia d'ingressar al cel. Ves per on honorar els morts els empeny cap a la glòria. Els pot fer sortir del purgatori o passar-s'hi anys consirosos, maldestres. «Visitem els morts i els morts ens visiten: cada dia té un què. No ens confonguem: Tots Sants, Dia dels Morts». Són ombres d'ànima, alafeixugues, entre el foc i la glòria, al vestíbul del purgatori, amb el bitllet quilomètric a la mà i el tàper amb croquetes de pollastre i dues fulles de lletuga.

Cases ben viscudes

Tot just octubre ha passat, com un núvol bellugadís, i les hores emprenen un paisatge d'encenalls de fum, però al matí el sol encara daura l'alta corba de Balmes, i revénen la cuina de bolets, un pensar dorment, sotrac de memòria i el novembre de fulla caduca, més pàl·lides les dones que s'estigueren al sol tot l'agost. Quin goig badar pel carrer amb un feix de diaris ara que tothom s'espera als semàfors parlant per l'iPhone! *Leggings*, tacons *stiletto*, elles imperen com les amazones a punt de fer-se amb un imperi d'homes agenollats que veneren una comtessa del làtex. Desig incert talment un foc follet, mirar i no tocar. Ara mateix novembre és un matrimoni de tota la vida, benaurada habitud d'estimar. No preguem però intuïm bé el toc d'oració. I els dissabtes grisos i freds, elles van d'hora al mercat i tornen amb ramells de flors per donar al novembre el gruix amorós de les cases ben viscudes.